

Vurdere om eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen

Skolen må jevnlig og systematisk vurdere om elevene har utbytte av opplæringen. Dere skal følge med på utviklingen til elevene, og melde fra til rektor om dere er i tvil om en elev har utbytte av opplæringen.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 01.08.2024

Les mer:

[Tilpasset opplæring](#)

[Individuell tilrettelegging](#)

Skolen skal tilpasse opplæringen for elevene, slik at de har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Dere som jobber på skolen må derfor følge med på utviklingen til elevene, og melde fra til rektor hvis det er tvil om at en elev har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Hvis det må til, skal dere sette i gang egnede tiltak som kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte.

Hvis dere mener at eleven ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen til tross for tiltak, kan det være at eleven har behov for individuell tilrettelegging.

Hvordan vurdere om eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?

Dere som jobber tett på elevene, får viktige erfaringer og informasjon om elevens utvikling gjennom det som foregår i og utenfor undervisningen. I læreplanverket beskrives god vurdering som tydelige

forventninger, der eleven deltar og blir hørt underveis i læringsarbeidet. Dere må ta hensyn til at elevene er forskjellige og lærer i ulikt tempo og med ulik progresjon. Dette krever kunnskap om hvordan elevene lærer, hva de kan fra før, og forutsetter tett oppfølging av den enkelte elev.

Dårlig bruk av vurdering kan svekke elevens selvbilde og hindre utviklingen av et godt læringsmiljø. Det er viktig at dere vurderer behovet dere har for god informasjon om elevenes læring opp mot eventuelle uønskede konsekvenser som kan oppstå for eleven.

God vurdering, der forventningene er tydelige og eleven deltar og blir hørt underveis i læringsarbeidet, er en nøkkel til å tilpasse undervisningen. Dere skal støtte og veilede elevene til å kunne sette seg mål, velge egnede framgangsmåter og vurdere sin egen utvikling. Dere må planlegge for en god sammenheng i elevenes læring i de ulike fagene, og for at eleven opplever opplæringen som både overkommelig og tilstrekkelig utfordrende.

Støtte fra PP-tjenesten

Når dere trenger det skal PP-tjenesten veilede og hjelpe dere i det forebyggende arbeidet med å gi et inkluderende opplæringstilbud for elever som kan ha behov for tilpasning. Dette omfatter også hjelp i arbeidet med å vurdere om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Hva er tilfredsstillende utbytte?

Læringsutbytte består av verdiene, holdningene, ferdighetene, kompetansen og kunnskapen elevene får med seg i opplæringen. Å vurdere om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen handler om å se hva den enkelte eleven har lært og kan utføre ut fra egne forutsetninger, opp mot målene i regelverket.

I læreplanverket kan dere finne ut mer om formålet med opplæringen og hva som er forventet progresjon i de ulike fagene. Når dere jobber med å vurdere om eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, er det viktig å ha med seg at det overordnede målet for opplæringen er å ivareta den enkeltes evner og behov og fremme respekt for demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene. Dette står i grunnloven § 109. Deretter bruker dere overordnet del av læreplanverket og læreplanene i fag som utgangspunkt for å vurdere elevens utbytte, generelt og i de ulike fagene.

Kunnskapen og erfaringen dere har med hva elevene bør mestre på forskjellige nivåer, tatt i betraktning den opplæringen de har fått og de forutsetningene de har med seg, er også avgjørende for å vurdere om elevene har utbytte av opplæringen eller ikke.

Systematisk arbeid over tid

Systematisk arbeid over tid bidrar til å øke sannsynligheten for at dere gjør riktige vurderinger.

Standardiserte verktøy og metoder og andre vurderingsverktøy hjelper dere å systematisere vurderingsarbeidet. Dette kan for eksempel være kartleggingsprøvene i lesing og regning eller de nasjonale prøvene på 5., 8. og 9. trinn.

Når dere bruker slike verktøy, bør dere gjøre dere godt kjent med hva som er formålet med de ulike verktøyene. Da blir dere trygge på hva de kan og ikke kan brukes til.

For eksempel er kartleggingsprøvene ment å være en screening, som skal hjelpe dere å avdekke hvilke elever som kan trenge hjelp i lesing og regning. De gir ikke et fullstendig bilde av hvordan hver enkelt elev ligger an. Formålet med de nasjonale prøvene er derimot å gi dere kunnskap om elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk.

Til slutt er det totalsummen av vurderingene, sett i lys av målene for opplæringen, som avgjør om eleven har eller ikke har tilfredsstillende utbytte. Hvis svaret er nei eller om læreren er i tvil, må hen ta kontakt med rektor.

Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging